

WKK: duurzame efficiëntie

***Een pleidooi voor de plaats van
WKK in ons energielandschap***

Memorandum 2019

Zwartzustersstraat 16, bus 0102 - 3000 Leuven

016 58 59 97 | info@cogenvlaanderen.be | www.cogenvlaanderen.be

1	COGEN Vlaanderen	3
2	De rol van WKK in het kort	3
3	Vraag om een stabiel kader	4
4	Concrete actiepunten	5
4.1	Distributienetten	5
4.1.1	Energiedelen	5
4.1.2	Nettarieven	5
4.1.3	Aansluiting met flexibele toegang	6
4.2	Energieprestatieregelgeving (EPB)	7
4.2.1	Uniforme primaire-energiefactor voor elektriciteit	7
4.2.2	Erkenning groen gas voor de EPB-verplichting	7
4.3	WKK met gebruik van groene stromen	7
4.3.1	Investeringssteun voor pellet-WKK	7
4.3.2	Stimuleren efficiënte biomassabenuutting	8
4.3.3	Garantie van Oorsprong voor Groen Gas	8
4.4	WKK in de vervangingscapaciteit	8
4.4.1	Capacity Remuneration Mechanism (“CRM”)	8
4.5	Beleid rond warmte	9
4.5.1	Micro-WKK	9
4.5.2	Warmtenetten	10
4.6	Andere beleidsinstrumenten	10
4.6.1	Mini-EBO	10
4.6.2	Taks shift	11

1 COGEN Vlaanderen

COGEN Vlaanderen is een VZW die zich inzet voor de bevordering van kwaliteitsvolle warmtekrachtkoppeling (WKK) in Vlaanderen. COGEN Vlaanderen doet dit vanuit de overtuiging dat WKK een belangrijke rol te spelen heeft in twee deeldomeinen van de duurzame ontwikkeling, een rationeel energiegebruik en het terugdringen van de emissies van broeikasgassen.

COGEN Vlaanderen verenigt een 160-tal leden uit verschillende sectoren, die allen mee streven naar een maximale warmte-krachtbesparing. Hieronder zitten WKK-eigenaars, WKK-constructeurs, leveranciers van diensten (studiebureaus, onderhoudsfirma's ...), energiebedrijven, netbeheerders... Deze diverse vertegenwoordiging verzekert een breed gedragen positie en genuanceerde adviezen.

2 De rol van WKK in het kort

- ✓ Het nationaal opgestelde WKK-vermogen is actueel 2700 MW, wat bijna evenveel is als de volledige nucleaire capaciteit in Doel (centrales Doel 1, 2, 3 en 4). Vandaag dekken deze installaties al ongeveer 18% van de totale Belgische elektriciteitsvraag, voor Vlaanderen is dit zelfs 21% (Vlaanderen: 2250 MWe aan WKK). 14% van de elektriciteitsproductie door WKK komt uit hernieuwbare bronnen, wat het equivalent is van ongeveer 350 windturbines onshore. Bovendien ging de effectief geproduceerde elektriciteit uit WKK in 2016 gepaard met een primaire energiebesparing (warmte-krachtbesparing) van 11,4 TWh. Deze uitgespaarde brandstof stemt ongeveer overeen met het gasverbruik van 800.000 gezinnen, meer dan een kwart van alle Belgische gezinnen die op het gasnet aangesloten zijn.
- ✓ Gemiddeld ligt de brandstofbesparing tussen 20 en 30%, maar nieuwe WKK's halen tot 40%. Daarnaast zijn ze heel flexibel en betrouwbaar. In de laatste jaren werden ze dan ook een vaste waarde in zowat alle vormen van ondersteunende diensten. Bovendien zorgt de warmtegestuurde werking van WKK voor een elektriciteitsopwekking tijdens periodes van hoge economische activiteit en lage omgevingstemperatuur, wat ondersteunend werkt voor het elektriciteitsnet. Door hun gespreide en lokale opstelling dragen ze bij tot een robuust en betrouwbaar systeem. WKK's zijn hierdoor de ideale aanvulling op hernieuwbare energiebronnen. Ook bij gebruik van hernieuwbare brandstoffen wordt WKK de meest efficiënte valorisatie van deze hoogwaardige en schaarse energiebronnen.
- ✓ De grote driver achter de huidige energietransitie is de klimaatproblematiek. We mogen dan ook niet vergeten dit doel voor ogen te houden. Het recentste IPCC rapport gaf niet enkel het belang aan van een 100% hernieuwbaar systeem in 2050, maar benadrukte ook het belang van korte-termijnmaatregelen. Het beschikbare koolstofbudget om de temperatuurstijging onder de 1,5°C te houden, is nagenoeg opgebruikt en hoe langer we wachten hoe groter de uitdaging en de finale kost. Maximale ontwikkeling van WKK is daarom een belangrijke pijler van de energietransitie.

- ✓ De grote sterkte van WKK is haar energie-efficiëntie, die bovendien los staat van de gekozen brandstof. Door in te grijpen tijdens de ontwerpfase en systematisch elektriciteit te produceren op locaties waar men ook de vrijkomende warmte kan benutten, zijn optimalisaties mogelijk met efficiëntiewinsten tot 40%. Vandaag zien we dat quasi als standaard in EBO's en ESCO-formules in de industrie en tertiaire sector. De toepassingen van WKK dienen daarom nog verder uitgebreid te worden, ook over perceelgrenzen heen. Op kleine schaal is dit mogelijk via het principe van "Energiedelen", op grotere schaal via het uitbouwen van warmtenetten. De hogere elektriciteitsvraag in de winter past perfect bij de hogere warmtevraag. WKK moet dus de eerste piste zijn om te onderzoeken wanneer men aan nieuwe elektriciteitsproductie-eenheden denkt.
- ✓ Naast betrouwbaarheid en duurzaamheid moeten we ook naar de derde pijler in het energietrilemma kijken: de betaalbaarheid. In ruil voor de brandstofbesparing kunnen WKK's beroep doen op een certificatenstelsel dat ontworpen is om de minimaal nodige steun te verlenen voor de gerealiseerde CO2-besparing. Daarnaast zorgt de sector voor heel wat economische meerwaarde en werkgelegenheid en zet WKK door zijn hoge efficiëntie en binnenlandse productie een neerwaartse druk op de Belgische elektriciteitsprijs. WKK versterkt aldus de concurrentiepositie van onze bedrijven en maakt België minder afhankelijk van het buitenlands energiebeleid.

Voor behoud en verdere uitbouw van het WKK-park is een stabiel, duidelijk en doordacht regulatorisch kader van het grootste belang. In dit memorandum werken we dit verder uit en identificeren we actiepunten met aandacht voor het hele energiesysteem. COGEN Vlaanderen vraagt bovenal om voldoende aandacht te besteden aan WKK in de ontwikkeling van het energiebeleid.

3 Vraag om een stabiel kader

Het huidige beleid rond WKK is gebaseerd op economische impulsen in een vrije marktwerking. Per type WKK wordt de minimaal nodige steunhoogte bepaald op basis van reële marktwaarden. Deze steun wordt gelimiteerd en tevens systematisch gerevalueerd. Dit wordt vertaald naar een operationele steun, om de kwalitatieve werking van de WKK te garanderen. Dit betekent dan ook dat duurdere installaties slechts deze beperkte steun krijgen en de leveranciers hun best moeten doen om via oa "early adopters" toch het product in de markt te krijgen en de prijs van hun installaties meer marktconform te maken.

Deze operationele steun moet er toe leiden dat private partijen investeren in WKK. Hierbij speelt niet enkel het vooropgestelde rendement van de investering, maar ook het risico op veranderende marktomstandigheden, wijzigend beleid en de bijkomende complexiteit. Daarbij moet men er rekening mee houden dat energieproductie in de meeste gevallen geen 'core business' is voor de betrokken partij.

COGEN Vlaanderen roept de politieke partijen op om WKK haar rechtmatige plaats te blijven geven in het energiebeleid, met aandacht voor de positieve bijdrage van de technologie aan de energietransitie

en de economische meerwaarde die de sector creëert. Hiervoor is een duidelijk visie en een stabiel investeringsklimaat nodig. COGEN vraagt:

- Aandacht voor de positieve impact op WKK in alle energiedossiers.
- Een ambitieus, doortastend en coherent beleid op alle niveaus, inclusief het Europese.
- Erkenning en correcte waardering voor alle voordelen van WKK-installaties. Alleen zo kan WKK zijn juiste plaats innemen in het energielandschap.
- Een stabiel investeringsklimaat waarbij ingrepen in de business case van bestaande installaties maximaal vermeden worden.

Tot slot vragen wij ook aandacht te besteden aan een voldoende sterke en goed gecoördineerde globale administratie. De regelgeving is terecht ontworpen om misbruik en oversubsidiëring te vermijden. De bijhorende complexiteit vereist een sterke administratie met voldoende capaciteit.

4 Concrete actiepunten

4.1 Distributienetten

Eén van de vele voordelen van WKK's is dat ze netondersteunend zijn. Door lokaal te produceren ondersteunen ze de netspanning en verminderen ze belasting op transformatoren. Omdat ze warmtegestuurd zijn, produceren ze ook op de juiste momenten. Hun flexibiliteit en stuurbaarheid biedt de ideale aanvulling op duurzame maar intermitterende bronnen. De schakelbaarheid wordt ook vandaag al benut om congestie in het net op te lossen (ook al wordt de kost hiervoor momenteel niet vergoed door de netbeheerder). Grootschalig inzet van WKK werkt dus kostenverlagend en helpt bijkomende investeringen in het net te vermijden. Imperial college London becijferde dit voordeel voor België op €1500/kW tot €2500/kW.

4.1.1 Energiedelen

Om de energietransitie te bevorderen en lokale initiatieven te stimuleren is er nood aan een wetgevend kader voor "Energiedelen". Een goede invulling van het begrip maximaliseert investeringen in lokale duurzame productietechnologieën en stimuleert lokaal gebruik. Het verhoogt niet enkel het aandeel hernieuwbare energie, maar biedt tezelfdertijd oplossingen voor toekomstige uitdagingen van het net zoals congestie en spanningsproblemen ten gevolge van doorgedreven elektrificatie (elektrische wagens, warmtepompen, ... enz.) en hernieuwbare energieproductie. COGEN werkte zijn visie omtrent dit thema uit in een nota die u vindt in bijlage.

4.1.2 Nettarieven

Discussies zijn lopende over de herziening van de nettarieven. Hierbij wordt er gekeken naar de verschillende evoluties die een impact kunnen hebben op de distributienetten en zijn er reeds enkele tariefvoorstellen gelanceerd met een duidelijke voorkeur voor capaciteitsgebonden tarieven. De doelstelling van deze voorstellen is zo kostenreflectief mogelijk te zijn. COGEN heeft hierbij twee opmerkingen:

- Hoewel dit intuïtief zo aanvoelt zijn capaciteitsgebonden tarieven (dit betekent dat de netvergoeding enkel gebaseerd is op de grootte van het aansluitingsvermogen en niet op de verbruikte energie) niet per definitie kostenreflectief. De kost wordt bepaald door de synchrone piek. Maar dit kan niet zomaar vertaald worden naar de individuele piek. Voor de niet-piekgemeten klanten toonden we in een recente verschenen nota aan dat energie-gebaseerde tarieven een betere kostenreflectiviteit hebben dan capaciteit gebaseerde tarieven. U vindt deze nota in bijlage. Voor piekgemeten klanten beschikken we over onvoldoende gegevens. Het is wel duidelijk dat WKK's netondersteunend zijn en, van nature uit, de belasting reduceren tijdens de ogenblikken van synchrone piekbelasting. Toch dreigen zij zwaarder belast te zullen worden door capaciteitsgebonden nettarieven. Er bestaat bovendien geen incentive om periodes van tijdelijk zwaarder gebruik van het net, bijvoorbeeld voor onderhoud, in te plannen op momenten van lage netbelasting. Eventueel moet daarom gedacht worden aan een logica van “gegarandeerde capaciteit” (steeds beschikbaar) en “niet gegarandeerde capaciteit” (niet beschikbaar tijdens specifieke en aankondigbare periodes of zeer duur). COGEN neemt actief deel aan dit debat en vraagt voldoende onderbouwing van beslissingen.
- De toepassing van het principe van kostenreflectiviteit mag niet als effect hebben dat alle kosten verschoven worden naar de individuele netgebruikers. Uiteindelijk moet er getracht worden om de kost van deze energietransitie zo laag mogelijk te houden. Hierbij is het niet wenselijk dat de nettarieven die energietransitie hinderen. Integendeel, de gewenste energietransitie zou centraal moeten staan op alle domeinen (opslag van elektriciteit uit zon en wind, evolutie naar elektrische mobiliteit, flexibele warmteopwekking en -buffering,...). Dus ook in de nettarieven en de technische verplichtingen. Zeker wanneer er onvoldoende capaciteit is moet er gestreefd worden naar een optimale kostenverdeling tussen netbeheerder (socialiseren) en de investeerder. In een studie uitgevoerd voor het Brussels gewest leidde dit principe tot een voornamelijk energiegebaseerd tarief.¹

4.1.3 Aansluiting met flexibele toegang

Door toenemende decentrale productie komt het vaker voor dat er onvoldoende netcapaciteit beschikbaar is voor bijkomende productiecapaciteit. In dit kader werd een studie uitgevoerd door 3E naar de maatschappelijke meest optimale manier van netplanning. Hieruit volgde dat het de beste keuze is om elke modulatie te laten vergoeden door de netbeheerder. We vragen dan ook dat deze conclusie wordt toegepast. Dit is in detail verder uitgewerkt in de ‘Advies VREG 2017-4 betreffende Aansluiting met Flexibele Toegang’ in bijlage.

¹ Studie BRUGEL betreffende de invoer van een capaciteitstarief in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

4.2 Energieprestatie­regelgeving (EPB)

4.2.1 Uniforme primaire-energiefactor voor elektriciteit

De omrekenfactor naar primaire energie die gehanteerd wordt voor de elektriciteit opgewekt door een WKK is in de Vlaamse energieprestatie­regelgeving (in tegenstelling tot deze in de andere gewesten) lager dan deze voor bijvoorbeeld een PV-installatie of elektriciteit die men zelf verbruikt, namelijk 1,8 versus 2,5 (Energiebesluit art. 9.1.10). Dit zou betekenen dat voor de vermeden elektriciteitsproductie dankzij een PV-installatie een hoger primaire energieverbruik verondersteld wordt dan voor de vermeden elektriciteitsproductie van een WKK. Hier is echter geen enkele reden voor. Integendeel, door de synchroniciteit van de warmte- en de elektriciteitsvraag, zal WKK voor ruimteverwarming brandstof uitsparen bij minder efficiënte piek elektriciteitscentrales (wat bv. net niet het geval is voor een PV-installatie). Dit leidt voor elektriciteit geproduceerd wanneer er belangrijke verwarmingsbehoeftes zijn tot een veel hogere primaire energiefactor dan wat nu gebruikelijk is². Bijkomend kunnen we stellen dat een herziening vereist is, gezien er een fout zit in de berekening die aan de basis lag voor de primaire-energiefactor voor elektriciteit uit WKK³.

4.2.2 Erkenning groen gas voor de EPB-verplichting

Sinds 2014 verplicht de Energieprestatie en Binnenklimaat regelgeving (“EPB”) om een minimum aandeel van de nodige energie in gebouwen te halen uit hernieuwbare bronnen. Momenteel zijn er 5 opties om te voldoen aan het verplicht aandeel hernieuwbare energie. Wij pleiten ervoor een zesde optie toe te voegen, die het mogelijk maakt het aandeel hernieuwbare energie in te vullen via de aankoop van groen gas. Dit ligt perfect in lijn met de doelstelling van de EPB regelgeving om onafhankelijk te worden van fossiele brandstoffen. Bouwprojecten die wegens praktische redenen (slechte oriëntatie, plaatsgebrek...) onvoldoende gebruik kunnen maken van de 5 huidige opties, kunnen via de aankoop van groen gas toch op eenvoudige manier het minimum aandeel hernieuwbare energie invullen. Dit groen gas wordt dan ook meest efficiënt benut in een WKK installatie.

4.3 WKK met gebruik van groene stromen

4.3.1 Investerings­steun voor pellet-WKK

Micro-WKK-installaties (met een elektrisch vermogen tot 10 kW) op aardgas en biogas kunnen sinds 2018 aanspraak maken op investerings­steun. WKK-Installaties op pellets komen, ten onrechte, niet in aanmerking voor deze steun. Nochtans zijn het zeer performante toestellen en zijn ze onder andere uitermate geschikt wanneer er geen aardgas of biogas voorhanden is. Ze zijn bijvoorbeeld een interessante optie bij een vervanging van een oude stookolie ketel en helpen ze bij de vergroening van

² EU Displacement Mix: A Simplified Marginal Method to Determine Environmental Factors for Technologies Coupling Heat and Power in the European Union (fEf, mei 2018)

³ De waarde van 1,8 komt overeen met 1/55% met 55% het seizoensrendement van een nieuwe STEG-centrale. Gezien primaire-energiefactoren in de EPB-methodiek steeds in bovenste verbrandingswaarde (BVW) worden uitgedrukt en elektrische rendementen steeds in onderste verbrandingswaarden (OVW), moet minstens deze omrekenfactor van OVW naar BVW ook in rekening genomen worden.

de warmteproductie. Dankzij de kwaliteit van de gebruikte brandstof en een geautomatiseerde regeling leveren zij een optimale verbranding en zijn de emissies in vergelijking met andere vormen van houtverbranding minimaal.

4.3.2 Stimuleren efficiënte biomassabenuutting

Het is belangrijk dat biomassa zo efficiënt mogelijk wordt ingezet. De productie van energie uit biomassa komt momenteel in aanmerking voor zowel groenestroomcertificaten als voor warmtekrachtcertificaten. Een WKK-toepassing, waarbij zowel de geproduceerde elektriciteit als warmte maximaal benut wordt, is hiervoor de meest efficiënte biomassatoepassing. De praktijk leert echter dat het huidige ondersteuningssysteem dit net niet stimuleert. COGEN vraagt daarom het ondersteuningskader voor bio-WKK te herevalueren en rekening te houden met de specifieke eigenschappen van de technologie en de sector. Deze problematiek werd in detail behandeld in de nota bio-WKK in bijlage.

4.3.3 Garantie van Oorsprong voor Groen Gas

Biogas van een vergistingsinstallatie kan opgezuiverd worden tot aardgaskwaliteit door het verwijderen van CO₂ en andere onzuiverheden. Het groene gas of biomethaan kan dan in het bestaande gasnet geïnjecteerd worden, waardoor de productie van het biomethaan geoptimaliseerd kan worden naar de locatie waar biomassa reeds aanwezig is terwijl het gebruik van het biomethaan geoptimaliseerd kan worden naar een locatie met maximaal gebruik van (door WKK) geproduceerde warmte en elektriciteit. Daarbij kan het gasnet tevens dienst doen als buffer voor het groene gas. De energie wordt zo op een goedkope manier opgeslagen, zonder dat er nood is aan batterijen of de ontwikkelingen van andere opslagtechnieken. Duitsland, Nederland, Verenigd Koninkrijk en Frankrijk behoren tot de koplopers qua groen gas productie in Europa. Via het bestaande gasnet is een efficiënt transport mogelijk. Eens geïnjecteerd in het net is de groen gasmolecule niet meer te onderscheiden van de fossiele methaanmoleculen aanwezig in het gasnet. Met een systeem van Garantie van Oorsprong (GvO) kan dat groen gas verbruikt worden op de plaatsen waar het de meeste toegevoegde waarde creëert, zoals warmtenetten of industrie. Daarnaast vragen we dat dit dan ook geflankeerd wordt door de nodige wetgeving zodat Groen Gas ook erkend kan worden in het ETS-systeem en de EPB-regelgeving.

4.4 WKK in de vervangingscapaciteit

WKK's zijn betrouwbare en stuurbare installaties die bijdragen aan de bevoorradingszekerheid. Het decentrale, gespreide karakter zorgt voor redundantie en vermijdt het wegvallen van grote vermogens. Met het oog op de vervanging van de nucleaire eenheden ziet COGEN, op basis van een eigen studie uit 2018, een realiseerbaar potentieel van 1000 MW tegen 2025. Dit is verder toegelicht in de nota 'WKK in de vervangingscapaciteit' in bijlage.

4.4.1 Capacity Remuneration Mechanism ("CRM")

Om ervoor te zorgen dat de nodige investeringen er komen, werkt de federale regering aan de ontwikkeling van een CRM. Een dergelijk systeem zal een belangrijke impact hebben op

investeringsbeslissingen in de Belgische markt. Verschillende analyses tonen aan dat kiezen voor efficiënte eenheden, prijs verlagend werkt en een positieve invloed heeft op de handelsbalans. In geval van WKK is ook de impact op tewerkstelling substantieel. We vragen dat het Vlaamse steunsysteem en de CRM op elkaar afgestemd worden. In dat geval zal deelname van WKK aan de CRM leiden tot de maatschappelijk meest voordelige oplossing met minimale impact op het klimaat. Dit standpunt wordt verder toegelicht in de nota 'WKK in de vervangingscapaciteit' in bijlage.

4.5 Beleid rond warmte

Twee derde van het energiegebruik in Vlaanderen is warmte. Er is daarom nood aan een doordacht beleid op vlak van warmte. COGEN pleit in dit kader voor de trias energetica: eerst energiebesparing, dan zuiver hernieuwbare bronnen (waaronder groen gas), en vervolgens de gebruikte brandstoffen zo efficiënt mogelijk toepassen.

4.5.1 Micro-WKK

Voor kleinschalige lokale laagtemperatuurwarmte biedt WKK een interessante oplossing. Naast bestaande technologieën als de stirlingmotor en de inwendige verbrandingsmotoren is er de opkomst van brandstofcellen. We zien hier brandstofbesparingen tot 40% t.o.v. klassieke condenserende ketels. Analyse toont ook aan dat WKK even goed presteert als elektrische warmtepompen wanneer de uitstoot tgv de elektriciteitsproductie meegenomen wordt. WKK heeft hierbij het voordeel dat het gebruikt kan worden met verschillende warmteafgifte systemen. Gelet op lage renovatiegraad vraagt COGEN een prominenter plaats voor micro-WKK. Dit zal ook de elektriciteitsnetten in belangrijke mate ten goede komen zoals toegelicht in onderstaand kaderstuk. Dit geldt ook in geval van het gebruik van gaswarmtepompen, waarbij de flexibiliteit van het bestaand gasnet wordt gebruikt en aldus de elektriciteitsnetten worden ontzien.

Warmtepomp of WKK?

Op exergetisch vlak⁴ is een warmtepomp, gevoed door elektriciteit die aan een hoog rendement wordt opgewekt (bijvoorbeeld in een moderne STEG-centrale) of een gaswarmtepomp zeker evenwaardig aan een kwalitatieve WKK voor de productie van laagtemperatuurwarmte. In scenario's voor een verdere transitie naar een systeem op basis van hernieuwbare energie wordt vaak gekeken naar een doorgedreven elektrificatie van onze energievraag, en dus ook een doorgedreven verwarming via elektrische warmtepomp. Exergetisch is dit zinvol, maar qua belasting van productie-eenheden en elektriciteitsnetten kan dit anderzijds wel tellen: indien alle woningen in Vlaanderen via een elektrische warmtepomp zouden verwarmd worden, zou dat alleen al snel enkele gigawatt aan bijkomend vermogen vragen op een koude wintermorgen⁵. Dit is natuurlijk

⁴ Voor betekenis 'exergie' zie Bijlage 1

⁵ Gaan we bijvoorbeeld uit van een 2.000.000 woningen (appartementen buiten beschouwing), een gemiddelde momentane COP van 3 (een relatief hoge waarde gezien de lage temperatuur) en een gemiddelde piek-warmtevraag van 8 kW, dan levert dat een gevraagd vermogen van 5,3 GW op.

het tegenovergestelde van een slimme vraagsturing, die de vraag juist meer tracht af te stemmen op het aanbod. En net daar biedt WKK een prachtige oplossing: indien de grotere warmtevragen worden ingevuld middels (micro-)WKK, zullen deze installaties maximaal produceren, nét op het moment dat er een verhoogde vraag naar elektriciteit is. Dit voordeel geldt eveneens bij de inzet van gaswarmtepompen.

Het is dus niet warmtepomp of WKK, maar wel (elektrische of gas)warmtepomp én WKK!!

4.5.2 Warmtenetten

Voor compacte gebieden met een hoge warmtevraag per lopende meter zijn warmtenetten een mogelijke oplossing. Warmtenetten worden vandaag gestimuleerd vanuit de call groene warmte. WKK wordt in die context helaas uitgesloten als warmtebron. De Europese Richtlijn Energie-efficiëntie definieert een Efficiënt Warmtenet nochtans als “een systeem voor stadsverwarming of -koeling dat ten minste 50% hernieuwbare energie, of 50% afvalwarmte, of 75% warmte uit WKK haalt of 50% uit een combinatie van dergelijke energie en warmte gebruikt”.

Er zijn veel redenen waarom WKK en warmtenetten een ideale combinatie zijn. WKK's kunnen flexibel warmte leveren en zijn daarmee de ideale aanvulling op het gebruik van restwarmte. Ze zijn ook modulair, waardoor warmtenetten stapsgewijs uitgebouwd kunnen worden tot een omvangrijk netwerk waarbij meerder bronnen van warmte (hernieuwbare bronnen, afvalwarmte en WKK's) een samenwerkend en betrouwbaar geheel vormen. Ook biedt de vraag naar extra aanstuurbare elektriciteitsproductie een mooi potentieel voor warmtenetten met WKK als elektriciteit- en warmteopwekker en thermische buffering als bron van flexibiliteit. We zien deze combinatie ook in prestigeprojecten in andere Europese landen, een mooi voorbeeld hiervan de centrale van KIEL. Het bijhorende persbericht werd opgenomen in bijlage. Met betrekking tot de call groene warmte werd de reactie van COGEN eveneens opgenomen in bijlage voor verdere toelichting.

Volgens het recent gepubliceerde rapport 'The Legacy of Heat Roadmap Europe' zal 38% van de warmteproductie met warmtenetten gebaseerd zijn op WKK-installaties met (groen) gas of biomassa als brandstof. Voor België (Heat Roadmap Belgium) is dat mogelijks zelfs 49%. WKK's weglaten uit de scenario's voor decarbonisatie van de warmtevraag, doet de noodzaak aan warmtepompen stijgen maar doet ook de systeemkosten stijgen.

4.6 Andere beleidsinstrumenten

4.6.1 Mini-EBO

De klassieke EBO-formule heeft zijn nut bewezen bij grote bedrijven. Bedrijven krijgen een stabielere regulerend kader in ruil voor een concreet engagement. Ook voor kleinere bedrijven biedt deze formule potentieel. COGEN vraagt een duidelijk en stimulerend kader met aandacht voor ontzorging, coaching en de financiering van de investeringen. De investering in energiebesparing voor KMO's kan

zo interessanter gemaakt worden. Een haalbaarheidsstudie voor WKK kan ook in een mini-EBO nuttig zijn zoals thans voorzien was voor de klassieke EBO.

4.6.2 Taks shift

Het bereiken van de klimaatdoelstellingen zal de nodige investeringen vereisen. Afgelopen jaren is er voornamelijk geïnvesteerd in de verduurzaming van de elektriciteitsproductie. Deze investeringen zijn en worden betaald door heffingen op de elektriciteitsafname. Recent is het inzicht gekomen dat de warmtevraag een minstens even grote energievectoor is. Naar analogie met elektriciteitsvector, rijpt de idee dat de eventuele ondersteuning van de verduurzaming van de warmte gefinancierd moet worden via een heffing op de gebruikte brandstoffen. Ook andere financieringspistes worden naar voor geschoven, zoals het feit dat financiering van sociale verplichtingen en klimaatgerelateerde verplichtingen wellicht best gefinancierd worden vanuit de algemene middelen.

Hogervermelde wijzigingen kunnen echter een belangrijke impact hebben op het kosten/baten evenwicht van energie besparende investeringen, en in het bijzonder investeringen in WKK installaties die hun financiële bonus halen uit zowel de elektriciteitsvector als de warmtevector. Indien de proportionele kost van een bepaalde vector verlaagd wordt, wordt de betrokken besparingsinvestering minder aantrekkelijk.

We vinden dus ook dat er best niet zomaar lasten van één energievectoor ten laste van een andere gelegd mogen worden. Als lasten toch zouden verschoven worden van één energievectoor naar een andere energievectoor zou er een afzonderlijke regeling moeten zijn voor WKK. Deze regeling moet voorkomen dat een energie-efficiëntie maatregel zoals WKK oninteressant wordt ten gevolge van een “kunstmatige” minder interessante “Spread”⁶.

⁶ Spread: de theoretische bruto marge dat kan gemaakt worden door de omzetting van brandstof tot één eenheid elektriciteit

